

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-2089-99/2024. számú ügyben,
rendőrségi panaszjelzés tárgyában.
(előzmény ügy: RI-AJBH-209/2021.)

Érintett szerv: Mohácsi Rendőrkapitányság

Az eljárás megindítása

...t ... sz. alatti lakos; a továbbiakban: panaszos) sérelmezte, hogy a 2021. február 24-én vele szemben végrehajtott közlekedésrendészeti intézkedés során a rendőr minden szó nélkül nyúlt be a járművébe. Sérelmezte továbbá, hogy méltatlan módon kommunikált vele; közölte, hogy „örüljön neki, hogy nem vetközteti le, mert neki ehhez is joga van”.

Tekintettel arra, hogy a panasz tárgya a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedés volt, az e bekezdés b) pontja alapján – figyelemmel az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. §-ának (1) bekezdése f) pontjára és 39/F. §-ában foglalt hatásköri szabályokra – vizsgálatot indítottam.

Az Ajbt. 39/J. §-ának (2) bekezdése a rendőrségi panaszok esetében is főszabályként rögzíti, hogy az alapvető jogok biztosa a vizsgálatáról jelentést készít, amely tartalmazza a feltárt tényeket, az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket, valamint a III. fejezet szerinti intézkedést.

Az alapvető jogok biztosának vizsgálata kifejezetten az alapjogi visszásságok feltárására irányul. A hatásköri szabályok alapján nincs lehetőségem arra, hogy az alapjogsérelemként vagy annak közvetlen veszélyeként nem értékelhető jogsértések tárgyában döntést hozzak.

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye;
- Ajbt.;
- Rtv.;
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet [a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat];
- A veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet].

A tényállás megállapításai

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

A panaszban foglaltak, valamint a rendőrségi adatszolgáltatás alapján rendelkezésre álló információk szerint az alábbi tényállás állapítható meg.

1. 2021. február 24-én *P. Z. r. tzls. és K. Z. r. törm.* migrációs EÁP szolgálatot láttak el megkülönböztető jelzéssel ellátott szolgálati gépjárművel. Az ellenőrzés során, 22 óra 2 perckor megállították a panaszos által vezetett gépjárművet. A gépjárműben a panaszos egyedül utazott.

A rendőri jelentések egybehangzó állítása szerint – a napszaknak megfelelő köszöntést, az azonosítási kötelezettség teljesítését, valamint az intézkedés tényének közlését követően – a panaszostól elkérték a személyi igazolványát, a vezetői engedélyét, valamint a jármű forgalmi engedélyét, továbbá a koronavírus járvány megfékezése miatt elrendelt kijárási tilalom alatti

közlekedésre jogosító igazolását. A panaszos kérdésre közölte, hogy büfés, aki a büfét nem sokkal előtte zárta. Ekkor K. Z. r. törm. a jármű mögé ment, hogy ellenőrizze az érintett járművet és a panaszoszt a körözési rendszerben.

Mivel P. Z. r. tzls. egy korábbi intézkedésből eredően ismerősnek vélte a gépjármű rendszámát, megkérte a panaszoszt, hogy szálljon ki és nyissa fel a jármű csomagterét. Az átvizsgálás után közölték a panasossal, hogy a gépjármű csomagtere rendben volt, annak ajtaját lecsukhatja. A panaszos visszaült a vezetőülésbe. Ezt követően P. Z. r. tzls. megkérdezte a panaszoszt, hogy van-e a járműben fegyver, lőszer, kábítószer, közbiztonságra különösen veszélyes eszköz, illetve más bűncselekményből származó eszköz vagy tárgy. A panaszos nemleges válasza után P. Z. r. tzls. először a vezető oldali ajtó rekeszébe bevilágított, majd átment a gépjármű másik oldalára, megkísérelte kinyitni a jármű ajtaját annak érdekében, hogy a kesztyűtartót is át tudja vizsgálni. A panaszos kinyitotta az ajtót belülről, majd felszólításra felnyitotta a kesztyűtartót is, ami papírokkal volt tele. P. Z. r. tzls. bevilágított a kesztyűtartóba, majd a papírokat kicsit megpróbálta megemelni, hogy jobban beláthasson. A jelentés szerint P. Z. r. tzls. kizárólag ekkor nyúlt be az autó utasterébe. Mivel a panaszos határozottan – a rendőri jelentés szerint P. Z. r. tzls.-ra „ráförmedve” – hangot adott annak, hogy nem tartja jogszerűnek a kesztyűtartó átvizsgálását, P. Z. r. tzls. ekkor felszólította a panaszoszt, hogy pakolja ki a kesztyűtartó tartalmát. A panaszos ennek eleget tett. Mivel bűncselekményre vagy szabálysértésre utaló körülmény nem merült fel, a panaszosnak visszaadták az iratait.

2. A rendőri jelentések szerint az ellenőrzést követően a panaszos elköszönt, járművét elindította, ám mielőtt útnak indult, kiszállt és „agresszíven, fennhangon” a rendőrök után kiáltott, elkérve a jelvéyszámukat. Miután a rendőrök a kérésnek eleget tettek, a panaszos kiabálva közölte velük, hogy nem volt joguk járműve átvizsgálásához. Ekkor P. Z. r. tzls. felvilágosította a panaszoszt, hogy a veszélyhelyzet és az elrendelt fokozott ellenőrzés alapján intézkedtek, ám a panaszos ezt nem hitte el. Ekkor a rendőr közölte a panasossal, hogy neki ez a munkája, tisztában van azzal, hogy rendőrként milyen módon kell eljárnia, ahogy a panaszos is tisztában van azzal, hogyan kell egy büfét üzemeltetni. A panaszos ekkor azt mondta, hogy nem kell lenézni, ő – ellentmondva az intézkedés kezdetén közöltekkel – nem büfés. A panaszos végül elhajtott a járművével. Vetköztetésre utaló kijelentés a rendőrségi adatszolgáltatás alapján nem igazolható.

A vizsgálat megállapításai

1. Az Rtv. 44. §-ának (1) bekezdése alapján a rendőr a közforgalomban járművezetőket a közlekedési rendszabályok megtartása és a járműhasználat jogszerűsége ellenőrzése érdekében, akár konkrét jogellenes cselekmény észlelése nélkül is ellenőrizheti. Ezzel együtt az intézkedés idején fokozott ellenőrzés volt elrendelve, amely külön is biztosított jogalapot a panaszos igazoltatására [Rtv. 30. § (1)]. Mindemellett a 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet intézkedés idején hatályos 3. §-ának rendelkezései alapján – miszerint este 8 és reggel 5 óra között csak meghatározott esetekben lehetett közterületen tartózkodni – a rendőröket a konkrét körülmények között mindenképpen intézkedési kötelezettség terhelte.

Az Rtv. 30. §-ának (1) és (2) bekezdése, valamint a Szolgálati Szabályzat 26. §-ának (1) bekezdése szerint a fokozott ellenőrzés – bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, illetve közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében – a rendőri szerv vezetője által elrendelt, korlátozott időtartamon belül és az arra kijelölt földrajzi területen összehangoltan végrehajtott rendőri tevékenység. Ennek keretében a rendőr a meghatározott területre belépőket, ott tartózkodókat igazoltathatja, továbbá csomagjukat, illetve járműüket átvizsgálhatja.

Jelen ügyben P. Z. r. tzls. jelentésében arra hivatkozott, hogy felismerni vélte a jármű rendszámát, így felmerült benne a gyanú, hogy a járműben esetleg fegyver, lőszer, kábítószer, közbiztonságra különösen veszélyes eszköz, illetve más bűncselekményből származó eszköz vagy tárgy található. Hogy P. Z. r. tzls. valóban feltételezte-e, illetve a körülmények alapján feltételezhette-e mindezt, a rendelkezésre álló információk alapján nem tisztázható. Figyelemmel azonban a fokozott ellenőrzés tényére, a jármű átvizsgálása konkrétan meghatározott gyanú nélkül is igazoltnak minősül. Mindemellett a rendelkezésre álló információk alapján megállapítható, hogy az átvizsgálás módja és mértéke nem volt észszerűtlennek vagy önkényesnek tekinthető. *Ennek megfelelően elfogadtam a rendőrség álláspontját és úgy foglaltam állást, hogy a jármű átvizsgálása tekintetében visszásság nem történt.*

2. A rendőri kommunikáció tartalmát tekintve az részben egyezik a panaszos beadványában foglaltakkal; a különbség alapvetően a kommunikáció módjában van. Itt fontos rögzíteni, hogy amennyiben a rendőrök hangneme megfelelő volt, önmagában a fokozott ellenőrzés tényének kétségbe vonására adott rendőri reakció nem minősül olyan lealacsonyító vagy megalázó közlésnek, amely alkalmas lenne alapjogsérelem okozására. Mivel azonban a rendőri hangnem vonatkozásában nem áll rendelkezésre elegendő információ a tényállás – visszásság tárgyában való állásfoglalás kialakításához szükséges mértékben való – tisztázásához, *e tekintetben nem állt módomban állást foglalni.*

Felhívom ugyanakkor a figyelmet a Rendőri Hivatás Etikai Kódexének következő fordulatára: „A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit előítéletektől és indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását.” Álláspontom szerint e fordulatnak különös jelentősége van. A rendőrnek ugyanis minden esetben oly módon kell eljárnia és kommunikálnia, hogy azzal elkerülje a félreérthető, szükségtelen konfliktus lehetőségét növelő, illetve az indulatot keltő helyzeteket.

A vizsgálat zárása

Alapjogi visszásság hiányában az Ajbt. 2. § (7) bekezdése, illetve az Ajbt. III. fejezet 11. alcíme szerinti intézkedések alkalmazását mellőzöm.

Az Ajbt. 39/J. §-ának (4) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa a jelentést és a (3) bekezdés szerinti elutasítást megküldi – az intézkedéssel érintett rendőri szerv kilététől függően – az országos rendőrfőkapitány, a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója, a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója vagy az idegenrendészeti szerv főigazgatója számára.

Az érintett rendőrségi vezető (jelen esetben az országos rendőrfőkapitány) a rendőrségi panasz tárgyában – figyelemmel az Rtv. hivatkozott 92. §-ának (1) bekezdésére, valamint az Ajbt. 39/K. §-ának (1) bekezdésére – közigazgatási hatósági eljárásban fog döntést hozni, amely döntést a panaszos – amennyiben azzal nem ért egyet, illetve annak eredményével nem elégedett – közigazgatási perben később megtámadhat.

Budapest, 2024. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos